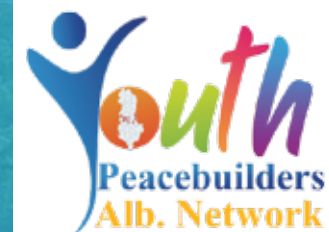

For women's rights, peace and security
ICAN
 International Civil Society Action Network

GUIDELINE FOR YOUTH, PEACE AND SECURITY

UDHËZUESI PËR RININË, PAQEN DHE SIGURINË

ICAN International Civil Society Action Network
 For women's rights, peace and security

Youth
Peacebuilders
Alb. Network

Youth
Peacebuilders
Alb. Network

Introduction

In February 2021, WCDCA launched the project **"An Integrated Approach to Promote Women and Youth Peacebuilders in Albania"** in 11 Municipalities of Albania: Elbasan, Peqin, Librazhd, Cërrik, Prrerjas, Gramsh, Belsh, Rogozhinë, Kavajë, Pogradec, Lushnjë.

The creation of a youth network on peace and security called **"Albanian Youth Action for Peace"** is one of the main results of the project. This network in cooperation with central and local units works to implement the plan drafted by youth in each municipality. From the main results achieved from the implementation of this project, we mention:

240 youth trained on WSP agenda 2250 & Human Rights Charter.

44 Agents of Change for Peace.

Youth from 11 municipalities trained in writing peace projects.

44 young people engaged together in writing the **"Guideline for Youth, Peace and Security"**.

Youth projects implemented in the cities of Gramsh & Cërrik.

Women-led and youth-led initiatives in peacebuilding processes increased.

Hyrje

Në Shkurt të vitit 2021, WCDCA startoi projektin **"Një Qasje e Integruar për të Promovuar Gratë dhe të Rinjtë Paqendërtues në Shqipëri"** i cili përfshiu 11 Bashki të Shqipërisë: Elbasan, Peqin, Librazhd, Cërrik, Prrerjas, Gramsh, Belsh, Rogozhinë, Kavajë, Pogradec, Lushnje.

Një nga rezultatet kryesore të Projektit ishte krijimi i një rrjeti rinor mbi paqen dhe sigurinë i quajtur **"Aksioni i të Rinjve Shqiptarë për Paqe"**, rrjet i cili në bashkëpunim me njësitë qendrore dhe vendore punon për zbatimin e planit të hartuar nga të rinjtë në secilën bashki.

Nga rezultatet kryesore të arritura nga zbatimi i këtij projekti përmendim:

240 të rinj të trajnuar mbi axhendën Gratë, Paqja dhe Siguria, 2250 & Kartën e të Drejtave të Njeriut.

44 Agjentë të Ndryshimit për Paqe.

Të rinj nga 11 bashki u trajnuan në shkrimin e projekteve për paqe.

44 të rinj u angazhuan së bashku në shkrimin e **"Udhëzuesi për Rininë, Paqen dhe Sigurinë"**.

Implimentimi i projekteve rinore në qytetet Gramsh & Cërrik.

Rritje të iniciativave të udhëhequra nga gratë dhe të rinjtë në proceset e ndërtimit të paqes.

“Albanian Youth Action for Peace”, is already a reality working for the design of youth projects, engaging in community work and successfully managed to draft the **“GUIDELINE FOR YOUTH, PEACE AND SECURITY”**.

This guideline is drafted by the youth of 11 municipalities part of the First Youth Peace Forum organized in Elbasan by WCDCA and expresses the priorities and suggestions of youth to strengthen and increase their activism in relation to providing safer and more peaceful communities, where young men and women feel part of the decision-making for their future.

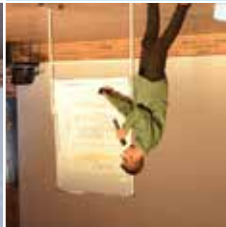
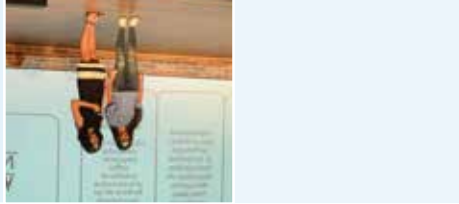
The guide is built with the 4 main pillars of resolution 1325 adapting their suggestions in line to an international context with a focus on young people for an integrated and comprehensive approach to peacebuilding.

“Aksioni i të Rinjve Shqiptarë për Paqe”, tashmë është një realitet i cili punon për hartimin e projekteve rinore, angazhohet me punë në komunitet dhe arriti me sukses të hartojë **“UDHËZUESI PËR RININË, PAQEN DHE SIGURINË”**.

Ky udhëzues u hartua nga të rinjtë e 11 bashkive pjesë e Forumit të Parë Rinor Për Paqe i cili u organizua në Elbasan nga WCDCA dhe shpreh prioritetet dhe sugjerimet e të rinjve për fuqizimin dhe rritjen e aktivizmit të tyre në lidhje me sigurimin e komuniteteve më të sigurta, të paqta dhe ku të rinjtë e të rejtat të ndjehen pjesë e vendimmarrjes për të ardhmen e tyre.

Udhëzuesi është ndërtuar duke patur parasysh 4 shtyllat kryesore të rezolutës 1325, duke i adaptuar sugjerimet e tyre në kontekstin ndërkombëtar me në fokus të rinjtë për një qasje të integruar dhe gjithëpërfshirëse në ndërtimin e paqes

Youth, participating in the *First Youth Peace Forum* from 11 municipalities of Albania, with the desire to work and increase the common spaces of interaction with national, international organizations, local and central institutions for their active involvement and drafting joint action plans invite all relevant stakeholders for reflection in the following fields.

Të rinjtë, pjesëmarrës në *Forumin e Parë Rinor për Paqe* së bashku me të rinj e të reja në 11 qytete të Shqipërisë, me dëshirën për të punuar dhe shtuar hapësirat e përbashkëta të ndërveprimit me organizatat kombëtare, ndërkombëtare dhe institucionet vendore e qendrore për përfshirjen e tyre aktive dhe hartimin e planeve të përbashkëta të veprimit na ftojnë për reflektim në fushat vijuese:

A PJESËMARRJA

01 **Të rritet** vlera e buxhetit të përcaktuar për rininë në nivelin lokal dhe qëndror dhe të shtohet pjesa e buxhetit në kuadër të aktiviteteve për paqe dhe siguri.

02 **Të zgjerohen** hapësirat për mbështetjen e nismave rinore

03 **Të përfshihen** përfaqësuesit e rinisë në takimet qeveritare për çështjet që lidhen me të rinjtë në Shqipëri.

04 **Të fuqizohen** strukturat rinore për më shumë mundësi aktivizimi në proceset e vendimarrjes.

05 **Të rriten** mundësitë e edukimit për nxitjen, përfshirjen dhe bashkëpunimin e organizatave rinore për përmirësimin e politikave rinore për integrim dhe punësim në vend.

06 **Të sigurohet** që të rinjtë dhe të rejtat nga të gjitha komunitetet në vend të përfaqësohen në këshillat bashkiak për veprimtari rinore lokale dhe qendrore në mënyrë të balancuar.

07 **Të përmirësohen** mekanizmat vendor që për çdo bashki, të ketë transport publik më cilësor me çmim të arsyeshëm për studentët, si lehtësim për qasje në objektet e arsimit të lartë.

08 **Të krijohen** kushte lehtësuese për pjesëmarrjen e rinisë në jetën qytetare, ekonomike dhe politike, me fokus të fuqishëm në bashkëpunimin rinor rajonal.

01 **To increase** the value of the budget set for youth at the local and central level by adding the value of the budget in the framework of peace and security activities.

02 **To expand** the relevant spaces for supporting youth initiatives.

03 **To involve** youth representatives in government meetings on youth-related issues in Albania.

04 **To strengthen** youth empowerment structures and raising opportunities for activation in decision-making processes.

05 **To increase** education opportunities for the promotion, involvement and cooperation of youth organizations to improve youth policies and speed up integration progress for employment in their own country.

06 **To ensure** that young people from all communities in the country are represented in local and central youth action councils in a balanced way.

07 **To improve** the local mechanisms so that for each municipality, there is better quality public transport at a reasonable price for students, as a facility for access to higher education facilities.

08 **To create** and facilitate conditions for youth participation in civic, economic and political life, with a strong focus on regional youth cooperation.

To organize more trainings for capacity building for young people, to promote participation by collaborating with existing structures for offering more - peer to peer trainings.

13

To strengthen regional cooperation among youth in Balkan by working together step by step to resolve conflicts at the stage of their occurrence, according to the prior cases, through consultation with local and international groups.

12

To expand the youth network for sustainable development in Balkan through joint projects and special online platforms.

11

To increase the number of boys and girls, from rural areas, who returned from emigration, or young people who have migrated from one area to another, have equal opportunities to participate in peace-building, social, economic and political processes.

10

To increase financial income support for youth-led initiatives, especially for those initiatives that promote youth participation in the development of prosocial behaviors.

09

09

Të rritet përkrahja me të ardhura financiare për iniciativat e drejtuara nga rinia veçanërisht për ata iniciativa që nxisin pjesmarrjen e rinisë në zhvillimin e sjelljeve prosociale.

10

Të rritet numri i djemve dhe vajzave të reja, nga zonat rurale, të kthyer nga emigracioni, të rinjtë që kanë migruar nga një zonë në tjetrën, të kenë mundësi të barabarta të marrin pjesë në proceset paqëndrues, shoqërore, ekonomike dhe politike.

11

Të zgjerohet rrjeti i të rinjve për zhvillim të qëndrueshëm në Ballkan nëpërmjet projekteve të përbashkëta dhe platformave të posaçme në internet.

12

Të fuqizohet bashkëpunimi rajonal mes të rinjve në Ballkan duke punuar bashkë hap pas hapi për zgjidhjen e konflikteve që në fazën e shfaqjes së tyre, sipas rasteve më prioritare, përmes konsultimit me grupe lokale dhe ndërkombëtare.

13

Të organizohen më shumë trajnime dhe për rritjen e kapaciteteve tek të rinjtë për të nxitur pjesmarrjen duke bashkëpunuar me strukturat ekzistuese për më shumë – peer to peer training.

B PARANDALIMI

Për parandalimin e çdo lloj dhune dhe diskriminimi, të rinjtë sugjerojnë lehtësimin e procedurave për gjithëpërfshirje dhe mundësimin e një mjedisi në të cilin veprojnë aktorët rinorë, duke përfshirë të rinjtë me prejardhje të ndryshme dhe siguruar mbështetjen e duhur për zbatimin e aktiviteteve për parandalimin e dhunës dhe mbështetjen e kohezionit social në sferat aktivizuese.

14 *Të mbështeten* më tepër të rinjtë nga këshillat bashkiak që ata të jenë protagonistët dhe aktivistët kryesorë në parandalimin e fenomeneve negative si dhuna, bullizmi, ekstremizmi dhunshëm, në bashkëpunimin me mekanizmat dhe rregullat e përcaktuara nga instancat shtetërore duke siguruar përfshirje të balancuar gjinore në këto procese.

15 *Të promovohen* iniciativa të reja politike për ndërtimin e paqes, duke bashkëpunuar me Kombet e Bashkuara për të përkrahur iniciativat rinore për ndryshime pozitive dhe të rritet puna në bazë të qendrave rinore

16 *Të rritet* numri i aktiviteteve rinore në çdo bashki dhe të organizohen fushata të ndryshme *për të promovuar kulturën e paqes, tolerancës, dialogut ndërkulturor dhe ndërfetar* për një bashkëjetesë në paqe dhe perspektivë zhvillimi të qëndrueshëm të udhëhequr nga

17 *Të përfshihen* të rinjtë në hartimin e planeve të veprimit për parandalimin e ekstremizmit të dhunshëm dhe integrimin e tyre në shkrimin e strategjive të sukseshme dhe afatgjata.

18 *Të përfshihen* të rinjtë në hartimin planit të Rezolutës 1325 për të integruar pjesëmarrjen, udhëheqjen dhe fuqizimin e të rinjve si thelbësore për një strategji të sukseshme dhe afatgjatë.

18 *To involve* youth in drafting resolution 1325 plan to integrate youth participation, leadership and empowerment as essential to a successful and long-term strategy.

17 *To involve* young people in drafting action plans to prevent violent extremism and integrate them into writing successful and long-term strategies.

16 *To increase* the number of youth activities in each municipality and organize various campaigns *to promote a culture of peace, tolerance, intercultural and interfaith dialogue* for a peaceful coexistence and youth-led sustainable development perspective.

15 *To promote* new peacebuilding policy initiatives, working together with the United Nations for positive change, and increase work-based youth centers.

14 *To support* more youth from all municipal councils, to be protagonists and activists in the prevention of negative phenomena such as violence, bullying, violent extremism, in cooperation with the mechanisms and rules set by state bodies by ensuring balanced mainstreaming in these processes.

To prevent all forms of violence and discrimination, young people suggest facilitating inclusion in peace building processes and procedures related to it, enabling an environment in which youth actors operate, including young people from different backgrounds, and providing appropriate support for the implementation of violence prevention activities supporting social cohesion in the activating spheres.

B PREVENTION

C PROTECTION

The youth participants in this forum and in the workshops organized in the framework of the project, *"An Integrated Approach to Promote Women and Youth Peacebuilders in Albania"* have expressed unanimously and highlighted the need for protection. The Security Sector needs reforms in many aspects for youth and all the other citizens. Therefore, we see it as more than necessary by the responsible actors:

To orient youth in policy-making action plans and their implementation against child exploitation as it turns into an issue that involves society.

To invest in the intercity cooperation among youth for their information and activation with organizations that support the expansion of the youth network.

To address the causes of insecurity and step up reforms to build sustainable communities by empowering young girls and boys to play a dignified role at all levels of security in the future.

To take stricter measures to prevent the involvement of young people in crime and criminal acts, and design special programs for children and young people in conflict with the law.

To organize more meetings in schools to raise awareness of sexual harassment and gender-based violence among young people, starting with improving school counseling services.

23

22

21

20

19

C MBROJTJA

Të rinjtë pjesmarrës në këtë forum por edhe në workshopet e organizuara në kuadër të Projektit *"Një Qasje e Integruar për të Promovuar Gratë dhe të Rinjtë Paqendërtues në Shqipëri"* kanë shprehur unanimisht dhe kanë veçuar nevojën për mbrojtje. Sektori i Sigurisë ka nevojë për reforma në shumë aspekte të jetës rinore dhe qytetare. Prandaj e shikojmë si më se të nevojshme nga aktorët përgjegjës:

19 Të orientohen të rinjtë për hartimin e politikave dhe implimentimin e tyre kundër shfrytëzimit të fëmijëve duke qenë se po kthehet në një çështje që përfshin tërë shoqërinë.

20 Të investohet në bashkëpunimin ndërqytetas të të rinjve për informimin dhe aktivizimin në organizatat që mbështesin zgjerimin e rrjetit të të rinjve.

21 Të trajtojnë shkaqet e pasigurisë dhe të shtojnë reformat për ndërtimin e komuniteteve të qëndrueshme përmes fuqizimit të vajzave të reja dhe djemve për të pasur në të ardhmen një rol dinjitoz në të gjitha nivelet e sigurisë.

22 Të merren masa më të rrepta për të parandaluar përfshirjen e të rinjve në krim dhe akte kriminale, dhe të hartojnë programe të posaçme për fëmijët dhe të rinjtë në konflikt me ligjin.

23 Të organizohen më shumë takime në shkolla për rritjen e vetëdijes për ngacmimet seksuale dhe për dhunën në baza gjinore në mesin e të rinjve, duke filluar me përmirësimin e shërbimit *"counselling"* në shkolla.

24 **Të krijohet** një ambient gjithëpërfshirës për të rinjtë me nevoja të veçanta duke krijuar hapësira të ndryshme për ta në qendrat rinore aktuale, por njëkohësisht duke përmirësuar shërbimin logjistik për të gjitha kategoritë.

25 **Të mbrohen** të rinjtë viktimë të dhunës për rehabilitim e tyre me programe të posaçme dhe të ndihmohen nga strukturat vendore sipas nevojave për kapërcimin e krizave dhe ofrimin e një të ardhme me perspektivë.

26 **Të mbështeten** të rinjtë më rezultate ekselente për shkollim dhe mundësi punësimi brenda vendit për të shmangur emigrimin e "Trurit" dhe largimin e tyre përgjithmonë.

26 **To support** young people with excellent results for education and employment opportunities within the country to avoid the emigration of "Brain" and their departure forever.

25 **To protect** youths who are victims of violence for their rehabilitation with special programs and assist local structures as needed to overcome crises and to provide in collaboration a more promising future for them.

24 **To create** an inclusive environment for young people with special needs by adding spaces for them in current youth centers, but at the same time improving the logistics service for all categories.

D PARTNERSHIP

Albanian youth **emphasize** the need for more support in new building partnerships with young people from around the world for global action, creating new policies and programs that orient, develop and empower young people jointly and equally to:

27

To expand the network of youth contributing to the reintegration and stabilization processes, led by local and international organizations, to create better conditions for activation and cooperation between youth organizations and NGOs to increase the quality of work with focus youth and not only.

28

To structure and standardize the criteria for volunteer work, recognizing volunteers work and increasing opportunities for paid internships to avoid the abuses observed in such cases.

29

To provide the necessary support for the establishment of a network of non-formal education for youth of Roma origin and national minorities living in Albania, for the establishment of inclusive partnerships without discrimination.

30

To offer trainings by experts in various fields, for the creation of a more comprehensive work of policies, in line with national action plans for youth employment in partnership recognizing the role in education, employment and trainings in preventing youth marginalization and unfair disqualifications driven by corrupted competition.

31

To take into account the suggestions of young people for negotiations in case of conflict, as the case may be, recognizing that their exclusion is detrimental to the building of lasting peace in society.

D PARTNERITETET

Rinia shqiptare **thekson** nevojën për më shumë përkrahje në ndërtimin e partneriteteve me të rinj nga e gjithë bota për aksion global, krijimin e politikave dhe programeve që orientojnë, zhvillojnë dhe fuqizojnë të rinjtë bashkarisht dhe në mënyrë të barabartë:

27

Të zgjerojnë rrjetin e të rinjve kontribues në proceset e ri-integrimit dhe stabilizimit, të drejtuara nga organizatat vendase dhe ndërkombëtare, për të krijuar kushte më të mira aktivizimi dhe bashkëpunimi mes organizatave rinore dhe OJF-ve për rritjen e cilësisë së punës me në fokus rininë dhe jo vetëm.

28

Të strukturohen dhe standartizohen kriteret e punës vullnetare, duke njohur punën vullnetare dhe shtuar mundësi për punë praktike me pagesë dhe shmangur abuzimet që vihen re në rast të tilla.

29

Të ofrohet mbështetje e nevojshme për krijimin e rrjetit të edukimit joformal të të rinjve me prejardhje rome dhe pakicat kombëtare që jetojnë në Shqipëri, për krijimin e partneriteteve gjithëpërfshirëse pa diskriminim.

30

Të trajnohen nga ekspertë të fushave të ndryshme, për krijimin e politikave gjithëpërfshirëse të punës, në linjë me planet kombëtare të veprimit për punësimin e të rinjve në partneritet me sektorin privat, të zhvilluara me të rinjtë dhe duke njohur rolin e ndërlidhur të arsimit, punësimit dhe trajnimit në parandalimin e marginalizimit të tyre dhe skualifikimeve të pandershme të nxitura nga konkurrenca korruptive.

31

Të merren parasysh sugjerimet e të rinjve për negociata në rast konfliktesh, sipas rasteve, duke pranuar se përjashtimi i tyre është i dëmshëm për ndërtimin e paqes së qëndrueshme në shoqëri.

32 *Të fuqizohen* mekanizmat e sigurisë në shkolla, kolegje e universitete për mbrojtjen e të rinjve nga trafikantët e qenieve njerëzore dhe çdo lloj trafiku të jashtëligjshëm.

33 *Të llojmë* për rritjen e bashkëpunimit me organizata rajonale dhe ndërkombëtare me qëllim nxitjen e shkëmbimit të eksperiencave dhe sipërmarrjeve të përbashkëta.

33 *To lobby* for strengthening cooperation with regional and international organizations in order to promote the exchange of experiences and joint ventures.

32 *To strengthen* security mechanisms in schools, colleges and universities to protect young people from traffickers of human beings and any kind of illegal trafficking.

